

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o luna . . . 2.40 „
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.

Mulumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se în-
 napiază.

ROMÂNUL

Hotărîrea comitetului.

Arad, 18 Februarie.

Azi dimineață la orele 10, comitetul nostru național s'a reîntrunit la Budapesta, pentru ca — după cum se știe — să-și publice rezoluțiunea adoptată încă în ședința de aseară, în unanimitate perfectă.

Rezoluțiunea, care va rămâne cel mai de seamă document istoric al deceniilor din urmă, este de următorul cuprins:

Comitetul central executiv al partidului național român din Ungaria și Transilvania în ședința sa ținută la Budapesta în ziua de 17 Februarie n. 1914, ascultând și luând la cunoștință raportul comisiunii sale despre decursul și rezultatul tratativilor urmate la inițiativa Escelenței Sale Domnului ministru președinte ungar contele Ștefan Tisza pentru stabilirea raporturilor normale între poporul român și factorii vieții de stat, cu unanimitate și în perfectă bunăînțelegere a adus următoarea

REZOLUȚIUNE:

Luptând în spirit constituțional cu arme legale pentru asigurarea existenței naționale, a liberei afirmări și dezvoltări politice, culturale și economice a poporului român în cadrul statului ungar și având conștiința comunității de interese între națiunea maghiară și națiunea română, nu mai puțin considerând însemnătatea particulară a neamului românesc pentru situația imperiului austro-ungar, partidul național român dela înființarea sa a avut și are convingerea, că deslușindu-se dreptatea și patriotismul scopului său programatic, prin conlucrarea factorilor dirigenți ai monarhiei se va înlătura conflictul între condițiunile de existență națională a poporului român din țările coroanei Sfântului Ștefan și între politica de guvernământ a statului ungar, practică dela inaugurarea vieții constituționale în anul 1867.

În consecință comitetul central executiv al partidului național român cu legitimă satisfacțiune a primit invitarea Escelenței Sale Domnului ministru președinte de a statori împreună o soluție, prin care politica de guvernare a statului ungar ar putea fi adusă în deplină armonie cu interesele naționale-politice, culturale și economice ale poporului român, urmând să înceteze astfel adâncă neînțelegere a Românilor cu situațiunea lor obiectivă și mai vârtos cu politica dușmănoasă a guvernăntilor țării față de dânșii.

În temeiul raportului comisiunii sale și a tuturor actelor, cari i s'au prezentat, remarcând patrioticul zel al Escelenței Sale Domnului ministru președinte contele Ștefan Tisza, dezvoltat în cursul îndelungatelor și laborioaselor tratative, comitetul central executiv al partidului național român constată, că în scopul de a se stabili în chip dăinuitor armonia între interesele naționale-politice, culturale și economice ale poporului român și între politica de guvernământ a statului ungar, armonie imperativ reclamată prin marile interese de consolidare internă a patriei și de raporturile internaționale ale monarhiei austro-ungare, reprezentanții săi, în cursul dezbaterilor urmate între dânșii și domnul ministru președinte, pătrunși de gravitatea istorică a situațiunii, prin propunerile lor făcute în cadrele justelor desiderate ale poporului român au oferit temeiul bunei înțelegeri și al pacnicei conlucrări.

În acelaș timp însă, comitetul central executiv al partidului național român regnicolar cu adânc regret este necesitat a constata, că soluția oferită în mod definitiv din partea Escelenței Sale Domnului ministru președinte, atât în urma conținutului obiectiv, cât și în vederea consecințelor, cari se impun ca condiții ale executării, este neaptă pentru înlăturarea chiar și vremelnică a conflictului existent între Români și politica de guvernământ a statului ungar.

Deși domnul ministru președinte pe deo parte a indicat omogenitatea de interese a națiunii maghiare și celei române, pe de altă parte a recunoscut dreptul firesc al poporului român de a-și constitui partidul său politic deosebit propriu și s'a simțit îndemnat a accentua, că mulțumirea poporului român din Ungaria cu situația sa este în interesul bine înțeles al națiunii maghiare, declarându-se gata a contribui la această mulțumire prin sanarea doleanțelor, pe cari le-ar afla justificate, totuși comitetul central executiv al partidului național român, având patriotica îndatorire a-și exprima temerile, protestele ori desideratele sale la toate prilejurile potrivite, se simte necesitat de astădată a constata, că Escelența Sa Domnul ministru președinte ungar nu numai n'a admis condițiunile indispensabile pentru înlăturarea conflictului dintre politica de guvernare a Ungariei și interesele de existență a poporului român din această țară, ci a aflat chiar oportun a enunța,

că nu va executa față de neamul nostru nici a-celea minimale drepturi, cari sunt înscrise în articolul de lege 44 din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților Ungariei, lege neabrogată, sancționată de Majestatea Sa, declarând în acelaș timp, că poporului românesc prin legea nouă electorală i se vor oferi cadre mai reduse ca până aci pentru exercitarea influinței sale politice în legislațiunea țării.

În asemenea împrejurări și constatând durerosul fapt, că nedreptățile suferite de poporul român în era constituțională cu începere dela anul 1867 nici în timpul din urmă nu au încetat, ci dimpotrivă s'au întetit, situațiunea sa politică prin noua lege electorală, prin legea presei, prin împărțirea circumscriptiilor electorale și prin ordinul ministerial referitor la întrunirile publice s'a înrăutățit în măsură aproape insuportabilă, comitetul central executiv al partidului național român cu adâncă iubire de patrie și nestrămutată credință față de Înaltul tron, gata fiind și în viitor în orice moment a contribui la înfăptuirea păcii naționale bazate pe drept și dreptate, pe încredere împrumutată și pe respectul reciproc de drept și dorind ca guvernul Majestății Sale prin acțiuni guverniale binevoitoare neamului nostru să creieze atmosfera indispensabilă unei asemenea înțelegeri, este necesitat a declara, că — respectând integritatea teritorială și suveranitatea politică a statului — în situațiunea dată i se impune datoria de a lupta și mai departe în spirit constituțional cu arme legale spre înlăturarea nedreptăților, de cari suferă poporul român și spre câștigarea și asigurarea drepturilor, cari sunt indispensabile pentru existența lui națională, pentru afirmarea sa politică și prosperarea intereselor sale culturale și economice.

Comitetul central executiv al partidului național român este ferm convins, că în această patriotică nizuință întreg neamul românesc va fi solidar.

Rezoluțiunea vădește o înaltă disciplină politică și o nestrămutată credință în sfințenia cauzei neamului nostru din această țară. Asupra importanței ei vom avea ocazie să revenim mereu. Cetindu-o simțim, că în suflet ne sporește siguranța de a ne ști reprezentaji cu demnitate și pricepere.

Rezoluțiunea încheie un capitol de încercări aproape sisifice și ne deschide în acelaș

timp un altul, pe care va trebui să-l ilustrăm cu lupte conștiente, sistematice și neîmpăcate.

Chiar de pe acum, din clipa eșuării tratativelor, comitetul a și elaborat un vast program de luptă, pe care-l vom cunoaște peste câteva zile.

Delegația de trei la contele Tisza.

Azi la amiază, între orele 12 și 1, membrii delegației de trei a comitetului nostru național, dd. Dr. Teodor Mihali, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Valer Branisce au înmănat primului ministru, contelui Ștefan Tisza, în parlament, rezoluțiunea comitetului.

Contele Ștefan Tisza a primit afabil pe delegații comitetului. A luat în primire rezoluțiunea, și cetindu-o cu multă luare aminte, a remarcat tonul loial în care e redactată.

Stabilind apoi contradicțiile dintre cele două puncte de vedere, al nostru și al d-sale, a spus cam următoarele:

— Regret că de data asta încă nu pot fi înălțurate piedecile din calea unei înțelegeri perfecte, cred însă, că faptul în sine că am stat de vorbă mai bine de un an, având ocazie să cunoaștem în multe privințe mai bine esența conflictului nostru național, să ne înțelegem reciproc cugetarea politică și să ne stimăm punctele de vedere, înseamnă o apropiere, ale cărei roade ar fi pagubă să le primejduim.

— Acordul ar fi fost și în marele interes al poporului român, dar chiar zădărniciindu-se el, voi căuta să realizez unele din dispozițiunile puse în vedere. Mai cu seamă voi căuta să sansez nedreptățile ce se comit în cazuri singuratic, pentru că aceste năpăstuiesc mai mult sufletele.

Ședințele de azi ale comitetului.

Comitetul și-a continuat ședințele ziua înțreagă. Au avut loc desbateri de mare importanță și s'au luat hotărâri cu privire la acțiunile viitoare ale comitetului.

A hotărât, între altele, să puie candidat național român în circumscripția Lugojului, unde se așteaptă demisia actualului deputat Plósz, fost ministru de justiție coaliționist.

Va fi cel dintâi semnal de reîncepere a luptei.

In cercurile studenției universitare.

Aseară a avut loc o cină comună la Buda-pesta, dată în cinstea comitetului de numeroșii membri ai tinerimei noastre universitare de acolo.

Au vorbit dd. Vasile Goldiș, Dr. Victor Bontescu și Octavian Goga, fiind sărbătoriti cu multă însufletire.

ZIARELE MAGHIARE.

Az Ujság, ziarul tiszai, constată cu satisfacție, că nereușita tratativelor adevărate caracterul particular al inițiativei contelui Tisza. Tratatивele nu au fost pornite sub presiunea stărilor politice externe. În curând, contele Tisza, va aduce în fața parlamentului întreg materialul tratativelor și lumea ungurească se va convinge, că nu era vorba de știrbirea „suveranității statului național maghiar”.

E rândul Românilor de acum să se conformeze cadrelor desemnate de contele Tisza, căci numai așa se va prepara terenul împăcării.

Világ, ziarul democrației maghiare, se bucură de nereușita tratărilor și speră că de acum va apare mai lămurit drumul înțelegerii adevărate, care nu e altul decât drumul ce leagă democrația română de cea maghiară.

Pesti Hirlap, insolentul ziar evreo-sovin, insinuă că deputații români n'au luat parte ieri în camera la discuția proiectului de lege despre arondarea circumscripțiilor electorale, căci ar fi mulțumiți cu acest proiect. Numitul ziar știe totuși că deputații români au trebuit să fie de față la ședințele comitetului nostru național, unde se trata esențial de cauza neamului românesc.

Strecoară apoi în opinia publică diversiunea, că „pactul” s'ar fi încheiat în secret și că „rezoluția” e numai pentru rătăcirea publicului mare. Vorbeste despre ședințele comitetului ca despre ședințele unui „parlament valah al țării”, care se ține paralel cu parlamentul de pe malurile Dunării.

Alkotmány, ziarul clerical, pretinde că ar cunoaște textul unui „pact secret” din 12 puncte și că contele Tisza le-ar împlini Românilor pe ascuns toate dorințele.

Dă apoi un istoric fals și tendențios al tratativelor.

În curând, publicul românesc va cunoaște și adevăratul istoric al tratativelor. Observăm aci numai, că e foarte semnificativă identitatea de atitudine a clericalilor și evreilor năpârliți dela Pesti Hirlap.

În genere, presa maghiară vădește ură și reacredință, nu-și poate însă ascunde totuși bucuria ce simte văzând tratativele zădărnicate.

De acuma au iarăș pace și nu trebuie să se mai teamă de „invazia Valachilor” în situațiile oferite de stat.

Ministrul președinte la Viena. Contele Tisza va pleca Vineri la Viena spre a se înțelege cu miniștrii comuni și cu contele Stürgh asupra chestiunilor, cari urmează a se desbata în delegațiuni.

— Avem speranța că cu această ocaziune contele Tisza nu va fi decorat.

Din parlament. Marți d. a. a continuat desbaterea în parlament asupra împărțirii circumscripțiilor electorale. După Bakonyi vorbește Issekutz și Mezössy, cari după partidul din care fac parte, promesc respective resping noul proiect de lege, în aprobările ori protestările șgomotoase ale opoziției. Retinem un pasaj din discursul deputatului Bakonyi din opoziție, care a atins în treacăt și problema naționalităților.

— Chestiunea de naționalitate trebuie rezolvită prin răspândirea culturii și altoirea în suflutele a adevăratei iubiri de oameni, iar nu cu lungi fraze patriotice, din oricare parte. În viața de toate zilele trebuie exercitate dreptatea și iubirea. Aceasta e cheia chestiunii de naționalitate în Ungaria și dacă posedăm aceasta cheie, vom putea câștiga inimile pentru unitatea statului maghiar, pentru ideea hegemoniei și pentru înțelegerea supremației. — De încheiere declară că va lupta pentru introducerea votului universal, egal și secret.

Deputatul Mezössy în numele opoziției a prezentat președintelui Beöthy o moțiune de neîncredere, semnată de 97 deputați. Cetirea ei s'a amânat.

Ieri înainte de amiază a vorbit la obiect deputatul Rakovszky din opoziție și Simonsits, guvernamental. A dat prilej la multe comentarii apariția baronului Burián, care numai arareori vine în parlament.

Contele Berchtold decorat. Din Viena se anunță că ministrul de externe, contele Berchtold a fost decorat de M. Sa cu marea cruce a ordinului Ștefan. Ziarele vieneze aducând elogiile contelui Berchtold, constată că M. Sa aprobă politica externă condusă de ministrul Său, numai astfel și putut conferi înalta distincție.

„Taifun”.

(Uraganul).

Dramă de Melchior Lengyel.

Recenzie.

De Petru Vulcan.

Două sunt cauzele cari m'au determinat să mă ocup cu studiul piesei „Taifun”, una din frumoasele lucrări dramatice ale lui Melchior Lengyel, autor maghiar.

1. Este că noi Români n'am avut până în prezent mijloace de a cunoaște firea și caracterul Japonezilor, căci ceea ce știm despre ei, este din cetirea vre-unei schițe sau niscaiva note de călătorie publicate în ziarele sau revistele străine.

Până la Lengyel n'am avut încă o analiză amănunțită a sufletului japonez.

2. A doua cauză este, fiindcă acest autor ne vorbește de caracteristica patriotismului japonez, pe urma căruia noi Români căpătăm învățăminte înalte: *de a ne apăra legea, datinele și limba în ori ce parte a lumii ne-am găsi.*

Studiul n'are pretenția unei critici teatrale, ci prin el țintesc să constat frumusețea operei lui Lengyel, să o fac accesibilă și înțeleasă de toate mințile doritoare de a se adăpa la isvorul literaturii universale.

Aceste zise, să trecem în subiect.

„Taifun” în limba japoneză însemnează uraganul. Acțiunea se petrece în Paris la sedlul Cercului studenților japonezi.

În actul I ne găsim în salonul apartamentului ocupat de președintele acestui cerc Dr.-ul Netobe Tokeramo, un savant ce se ocupă cu științe sociologice și de stat. În fie ce an Japonia oficială trimite din fiii săi pe cei mai distinși să studieze în metropola lumii civilizate de unde se reîntorc în patrie doctori savanți, ingineri, profesori.

Sunt niște fini observatori acești Japonezi, fac studii serioase, frecventând cu o asiduitate exemplară cursurile universitare, muzeele, academiile și nimic nu e în stare să-i abată dela datorie. În cercul lor nu poate străbate frivolitatea pariziană și ei nu se înstrăinează de țara lor decât pentru fericirea ei viitoare. Cu chipul acesta fiecare Japonez trăiește în vederea unuia și aceluiaș scop: mărirea și fericirea Japoniei; fiind în stare fiecare să-și sacrifice orice altă plăcere intimă și chiar amorul propriu. Nu adoptă dela european decât știința lui și ori ce producțiune a genului acestuia, ce li s'ar părea că ar putea-o utiliza în binele patriei lor. Într-o așa lumină vie ni-i înfățișează autorul pe Japonezi.

În fața doctorilor japonezi: Tokeramo, Speiava, Omayi și Kitomaru, Lengyel pune două tipuri de europeni: pe doctorul profesor Dupout și pe scriitorul decadent Charles Renard Beinschy.

Primul, un pedant fanfaron, care-și pierd sărăcită numai la auzul unui cuvânt de laudă meritat de Dr.-ul Tokeramo cu jumătate gură și privire la opera acestui profesor.

Al doilea un bohem, care vorbește multe și gândește prea puțin, și-i pe atâta de ușurel cât de diplomați sunt doctorii japonezi, ce ca să pătrundă în sufletul europeanului pentru mai pe urmă să-i aplice măsura valorii și lucrul care le va fi cu atât mai ușor, cu Beinschy e un limbut, un temperament deschis, sincer, cavalier are curajul opiniunii sale și vorbă „ce are în gușe și în căpușe”. Introducând societatea Japonezilor de profesorul Dupout Beinschy e lipsit de virtutea civică a japonezului de a sonda, de a studia și de a descoperi dibăcia unui explorator intențiunile acestor „ga'beni” față de „europeni”, acestor firi simpatice, cari nu trăesc decât „pentru patrie” și să se ostenească să întrebe sufletul omului dacă iubește pe cineva în lumea asta, sau dacă doboară vre-o suferință ascunsă. Ca dovadă așa sunt ei, este că, deși Beinschy le adresează pe față insulte, cuvinte grele și îi gratifică de ușor de „lasi”, ei știu să se resemneze toate că din când în când au câte o tresărire lăuntrică. Și astfel Beinschy, după ce s'a război de ce-a avut pe suflet și le-a spus-o verde, niște europeni, de le-ar fi fost dat vre-odată audă astfel de insulte din partea unui japonez, l-ar fi omorât cu pietre; se cămează cu încetul față lor și se așează cu doi din ei la o

Corespondență din Hălmașiu.

Insemnări de actualitate. — Vechi diplome nemești. — Hârtia de nobilitare a familiei Leucean.

Senzaționala desfășurare a evenimentelor din Balcani, dar mai vădit actualele eforturi politice, ce continuă să se mențină pe arena vieții noastre publice, au avut darul să învieze până și mentalitatea provincialului greoi și puțin accesibil frământărilor spirituale. Azi unde numai se întâlnesc doi intelectuali, discuția se încinge repede, pasionată asupra întâmplărilor dela ordinea zilei. Chiar și cei mai timizi — sovăitori de ieri — au prins curaj și îndrăznesc să privească în viitor cu mai multă încredere. Pot să vă mai comunic, că în ce privește o eventuală nereușită a tratativelor cu guvernul, opinia noastră publică s'a împăcat deja, păstrând mai mult ca ori și când completă încredere reprezentanților punctului nostru de vedere.

— După o încercare puțin succesă mai anii trecuți, despărțământul Hălmașiu al Asociațiunii numai acum pare a se și inactiva de fapt. Dacă străduințele de atunci au eșuat fără rezultatul dorit, avem de astădată cele mai sigure indicii de izbândă; întrucât intelectualii din loc întruniți la o consfătuire intimă, au hotărât cu multă însuflețire reorganizarea. În curând se va publica termenul adunării de constituire, care probabil va coincide cu ședințele sinodului protopopesc.

— Totodată se proiectează înființarea unei cooperative de conzum cu centrul în opidul Hălmașiu, în jurul căruia vor fi să se desvolte mai târziu filiale prin comunele mai îndepărtate ale acestui ținut. În meritul acesteia suntem în corespondență cu biroul Asociațiunii. La invitarea Reuniunii învățătoresți, d. Iancu, conferențiarul cooperativ ne-a și promis, că se va transpune la fața locului îndată ce vom fi isprăvit necesarele pregătiri premergătoare. Dsa ne va ținea o conferență populară, exprimându-și dorința, ca aceea să aibă un caracter regional pentru ținutul nostru. Ar fi conștient, dacă celelalte centre de pe cursul superior al Crișului Alb, s'ar folosi de ocaziunea venirii între noi a conferențiarului, invitându-l și pe la dânsii. În chipul acesta, cu puteri unite, s'ar putea porni cu mai multe sortii de izbândă ideea cooperativei.

— Cât privește viața umilă a plugarilor noștri mai bine am putea-o caracteriza prin următoarele: rabdă fără să se răsvrătească și sperează, deși păharul suferințelor aproape s'a umplut. După doi ani economici răi, a căror recoltă în cele mai multe părți n'a adus nici sâmbânța, mai socotește nemai-pomenita criză financiară cu insuportabilele-i camete. Toată lauda se cuvine băncilor „Crișana” și „Victoria”, cari mai mult au știut să-și păstreze calmul față de bieții oameni ajunși în cea mai mare strâmtoare. Dar nu e peste tot așa! Iar executorul face extreme eforturi pentru a-și îndeplini misiunea, a ajuns „cel mai mare domn” (zicala bieților oameni) și spaimea satelor pe unde zilnic a-leargă în goană dela casă la casă. Și uimitor: o iarnă frumoasă, ce stăruie să se mențină în butul zilelor senine și căldute, a putut ușor să strecoare o rază de speranță a unui an bun ce vine — în inimile acestor fataliști atât de năpăstuiți.

Aici în jurul Hălmașului, am descoperit trei diplome de nobilitare a iobagilor români. A patra, despre care proprietarul susține, că ar fi diploma familiei sale — scrisă asemenea latinește — este o judecată veche și diferite acte referitoare la un proces dintre doi nobili.

Încercând să câștig aceste hârtii pe seama muzeului național, ai noștri mă privesc cam neîncredător și țin mult la ele, având firma credință, că vor mai avea odată lipsă de ele. Cine le-ar fi sosit, cine nu, îmi spunea unul, că Kossuth le va câștiga privilegiile pierdute la 48.

Însă dragostea prea mare, le strică bietelor plei de câne; mototolite în vre-o feleagă și ascunse cu mare grijă de aer și lumină prin cele funduri de lăzi mucegăite: coloniile stărutoare de bureți, le-au pregătit deja inevitabilul sfârșit și încă peste puțină vreme.

Un trimis special, ajutat de intelectualii de aici, cred că le-ar putea dobândi pe seama muzeului nostru, în schimbul unor copii autentice. Socotesc aceasta o faptă de mare importanță, cu atât mai vădit, căci muzeul nostru — tânăr de altcum — e tot numai zidire fără suflet și ar fi timpul săprem să se adune aceste hârtii mult grăitoare, căci în mare parte au pornit spre descompunere.

Și acele moaște trebuiesc cu ori ce preț salvate pe seama posterității, iar mărturisirile lor prețioase nouă, răspândite în cercuri cât mai largi. Să se știe, că în trecutul acestei țări și noi avem merite, că în vremuri de restriște, am apărut-o cu avutul și piepturile noastre. Și astăzi mai putrezesc oase românești, risipite pe întreg cuprinsul Europei, în lupte pentru patria care ar putea să ne cuprindă cu mai multă dragoste. Să-și reamintească dinastia, că nu a ocrotit ea popor mai loial și credincios întru păstrarea tronului domnesc, decât pe Români.

Familia Leucean, este originară și locuitoare în comuna Leauț din fostul comitat al Zărandului, aparținătoare sferei de administrație a domeniului din Hălmașiu. După desființarea Zărandului, Leauțul a rămas în com. Hunedoarei, cercul pretorial al Băii de Criș; iar Hălmașiu a fost încorporat la Arad.

Această familie de iobagi a fost nobilitată din partea împăratului Leopold I la anul 1701 — adecă acum 213 ani — pentru meritele fraților Ioan George și iarăș Ioan, câștigate în războiul de aproape 15 ani, de curând isprăvit — cum spune diploma.

„Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quib, expeditumversis. Quod Nos cum ad nonnulum Fidelium Nostrorum Singulariter Majestati Nostrae propter factam humillimam intercessionem, et recommendationem; tum vero attentis et consideratis fidelitatis fideliumque Servitorum meritis *Johannis, Georghil*, ac alterius itidem *Johannis Leocsán*, trium videlicet germanorum fratrum, que ipsi Majestati Nostrae in proxime praeteritis Belli temporibus per decursum quindecim ferme Annorum Militarii manu, fideliter et laudabiliter exhibuerunt et impenderunt, non dubitantes eosdem imposterum quoque in omnibus Sibi (indescifrabili) omnia fidelitatum Specimina exhibituros et impensuros. Etc. etc.”

Și aceste atribuții de laudă cad asupra iobagului român într'un timp, când revoluționarul Francisc Rákoczi II folosindu-se de strâmtoarea împăratului său atăcat de trei părți în străinătate — acaparase întreg nordul Ungariei.

Textul întreg nu-l pot reproduce aci, de altcum nici nu importă, fiind mare parte înșirate aceleași fraze convenționale, comune tuturor actelor de feleu acestora. Drept de duelare, emblemă, grații cesaro-regești cu duimul — fără nici o răsplătire materială pentru aceia, cari — spune tradiția familiară — au servit împăratul cu caii și armatura proprie. Atâta doar că erau scutiți de robotă și dijmă.

Șicane vor fi îndurat ei destule: spunea un bătrân, că le venise odată poruncă, să se îmbrace toți în haine negre spre deosebire de iobagi, cari trebuiau să poarte hainele albe pregătite de dânsii. Căci acești nemeși nu se deosebiau întru nimica de iobagi: nici în modul de trai, nici în îmbrăcăminte și când puteau se ajutau la nevoi.

Așa iobagul căra o parte din recoltă pe holda vecină a nemeșului, scăpând acea parte de dijmuală; ori că trecea podul în căruța nemeșului, neplătind vamă. În căsătorii, iobagii mai cu stare căutau să se încuscreze cu o familie de nemeși, fie și săracă; având nobilitatea cam aceeași valoare, ca și dinastia preotească, de un caracter pronunțat în trecut.

În Leauț mai există și azi oarecare deosebire între nemeși și iobagi; întrucât diferența a fost alimentată până bine de curând de un proces pentru despărțirea pădurii comunale. Urmașii Leucenilor împreună cu Vlădeștii (a doua familie nobilitată în comună) numără azi mai bine jumătate din populația Leauțului.

Diploma întărită cu sigilul cel mare, în cutia de lemn, agățată cu snurul de mătase, este datată din Viena la 11 April 1701. În stânga, jos la margine, deloc sub text se vede iscălitura lui Leopold; în dreapta: Samuel Kálnoky și Joannes Fiath. În cancelaria guvernială a Transsylvaniei a ieșit numai în 23 Martie 1703, însoțită de subscrierea lui Michael Simonffi. Este — relativ — bine conservată și se află în posesiunea descendentului Ioan Leucean econom și locuitor în aceeași comună.

Tr. M.

Cronica externă.

Situația în Albania. Se anunță din Berlin, că personalul curții principelui de Wied se va compune din 32 persoane. Căpitanul Trotha ocupă funcțiunea de mareșal al curții. Căpitanul englez **Headon Armstrong** a fost numit secretar particular al principelui. Cancelaria curții se compune din două persoane, sub un șef albanez.

Comitetul central italo-albanez din Roma a numit o comisie care să-l reprezinte la ceremonia primirii principelui de Wied la Durazzo.

Comisarul italian Leoni a plecat din Durazzo la Valona pe bordul vaporului Mistrata. Astăzi îl vor urma comisarii englezi, austriaci și germani. Vor rămâne la Durazzo numai comisarii francezi și cel rus pentru controlul financiar.

Se anunță din Roma: În numele celor două sute de mii de Albanezi din Italia d. **Chinigo** a trimis principelui de Wied următoarea adresă: După salutarea pe care vi-a închinat-o marimosul popor italian, binevoii a primi Alteță, salutarea numai puțin respectuoasă și cordială, a celor 200 de mii de Albanezi cari văd întrupându-se în Augusta Voastră persoană fericite-tele destine ale țării mândre și viteze în care s'a născut Scanderberg. M. S. regina României în nesfârșita bunătate a sa, îmi făcuse cinstea de a-mi vorbi de însușirile alese cari împodobesc sufletul M. V. însă după ce la Berlin avul fericitul prilej de a mă apropia de M. V. în inima mea s'a înrădăcinat adânc convingerea că sub domnia lui Wilhelm de Wied Albania va pași spre cele mai înalte trepte ale civilizației și ale mărirei. Deo Domnul ca istoria să vă poată numi Wilhelm cel mare! Aceasta este urarea pe care o fac în acest ceas măreț în care se pregătește destinele țării celei iubite a străbunilor mei.”

Demisia lui Sassonow. „Tems” află din Petersburg, că ministrul de externe **Sassonow** va demisiona din motive de sănătate. Această știre se menține cu toate desmintirile oficiale.

„Agenției telegrafice italiene” i se confirmă din isvor autorizat apropiata retragere a lui **Sassonow** din cauza sănătății sale cam sdruncinată.

În cercurile diplomatice vieneze se discută cu un viu interes chestiunea numirii urmașului lui **Sassonow**. Se afirmă că noul ministru de externe al Rusiei va fi **Isvolsky**, despre care se știe că e partizan înfocat al triplei înțelegeri și că n'a aprobat politica pașnică a actualului ministru de externe. În unele cercuri se zice că **Isvolsky** se află sub influența Franței.

La ministerul de externe din Viena se declară că urmașul lui **Sassonow** va fi probabil ambasadorul rus din Viena, **Şebeco**.

„Echo de Paris” publică un interview cu noul prim ministru rus **Gorenkin**, care a declarat că alianța ruso-franceză trebuie strânsă din ce în ce mai mult.

Din Petersburg se anunță: Criza guvernamentală continuă. Demisiile ministrilor **Sasso-**

**Florărie nouă de
flori naturale.**

(la 1800)

Aduc la cunoștința on public din loc și provincă, că în primele zile a lui Februarie voi deschide în **Arad, etc. Zrinyi (Palatul-Bohus)**, o elegantă

florărie de flori naturale,

unde voi ținea în permanentă mare asortiment de flori tăiate, în oluri și flori decorative — Cununi și buchete execut grabnic și expediz acasă cu pețuri foarte convenabile și cu mult gust după moda din orașele mari.

Rog binevoitorul sprijin:
Cu distincă stimă:

János Károlyi
grădinar artistic și decorativ

now, externe Timasew, comerț și Casso, culte, se consideră ca fapte împlinite.

Candidatul cel mai serios pentru postul de ministru de externe e ambasadorul Giers din Constantinopol.

Chestia insulelor. Iată cuprinsul notei de răspuns al Porței remis ambasadorilor marilor puteri:

Subsemnatul mare vizir, ministru de externe al sultanului, am onoarea a adevări de primirea notei colective remisă la 14 Februarie de ambasadorii Austro-Ungariei, Italiei, Angliei și de însărcinații de afaceri ai Franței, Germaniei și Rusiei.

Guvernul imperial, lăsând puterilor să hotărască asupra soartei insulelor ocupate de Grecia, expuse în același timp și în repetite rânduri considerațiile de un ordin superior cari făceau indispensabil pentru Turcia posesiunea insulelor ce se află în vecinătatea strămtorilor și cele cari fac parte integrantă din posesiunile aziatice ale imperiului. Guvernul imperial avea deci ferma speranță că puterile vor binevoi să azeze de mandatul lor pentru a da chestiei insulelor o soluțiune conformă cu interesele bine înțelese ale părților în cauză.

Constatăm deci cu o vie părere de rău că cele șase puteri n'au ținut suficient seamă de cerințele vitale ale imperiului, tranșând chestiunea astfel ca ori ce contestație serioasă să nu poată fi făcută. Luând act de hotărârea puterilor cu privire la restituirea către imperiu a insulelor Imbros, Tenedos și Castel Lorizo, guvernul imperial, conștient de datoria sa, apreciind înalta valoare a binefacerilor păcii, se va sili totuși să valorifice justele sale revendicări legitime.

Se anunță din Viena: Marile puteri stăruie ca Turcia să înceapă tratative direct cu Grecia. Din nota Turciei se vede că Poarta, ținând seamă de opinia publică, nu e dispusă să cedeze în chestia insulelor. Sunt însă speranțe că tratativele directe dintre Turcia și Grecia vor da un rezultat favorabil.

Din Constantinopol se anunță că Poarta își dă seamă că insulele Chios și Mytilene nu vor fi cedate Turciei. Jumii turci cer ca să se înceapă tratative directe cu Grecia, iar în chestia Asiei minore să se găsească o soluție acceptabilă.

Starea de asediu în India. Din Londra se anunță, că consiliul de miniștri a autorizat pe viceregele Indiei să proclame starea de asediu în provinciile amenințate. La Calcutta au fost dizolvate comitetele centrale a patru societăți indiene.

INFORMAȚIUNI

Unde este corpul lui Cristofor Columb?

Oamenii mari, nu sunt lăsați în pace nici după moarte. Așa este scris. Cine s'a născut cu semnul geniului în frunte, este condamnat să suferă vecinic urmările patimilor, ale admirației, ale urei, pe cari le-a produs în lume. Așa vrea recunoștința și venerația celor din posteritate. Cine nu știe câte mizerii și câte chinuri sufletești nu a îndurat Cristofor Columb în viața sa! Dară, cel puțin după moarte, s'ar fi bucurat de liniște.

Actualmente este vorba să i se ducă rămășițele pământesti la expoziția din Panama. Dar de unde se vor lua aceste rămășițe, din Sevilla sau din San Domingo, căci sunt două versiuni: una care zice că sunt în Spania, alta în Haiti.

Cristofor Columb a murit în Valladolid, în ziua de înălțare din anul 1506. Lăsase vorba, ca să-l îngroape în San Domingo, în insula Haiti, primul pământ pe care l'a descoperit în Lumea Nouă. Însă, nevasta sa Giovanna n'a vrut să se despartă de corpul soțului său și l'a dus cu dânsa pe ori unde a umblat. Târziu, văduva s'a îndurat să-l lase să repauzeze și corpul lui Cristofor Columb a fost depus în biserică din Valladolid, de unde, după trei ani, a fost scos și dus la Sevilla, unde a stat până în 1546.

În anul acela, și-a amintit lumea de dorința exprimată de Columb și resturile sale pământesti au fost duse dincolo de ocean, la San Domingo.

După ce au trecut două secole și jumătate, în urma unei revoluțiuni, San Domingo din colonie spaniolă a devenit colonie franceză și Spaniolii, luată cu ei corpul marelui călător și-l duseră în Havana. În catedrala din Santiago de Cuba, au fost înmormântate iarăși, rămășițele pământesti ale lui Columb.

Dar nici acest lăcaș n'a fost ursit să-i fie lăcașul de veci. După ce Cuba a căzut în mâna americanilor, Spaniolii au cerut corpul lui Columb. În ziua de 22 Septembrie 1898 s'a format o comisiune din episcopul și din autoritățile civile și militare din Cuba și s'a desgropat iarăși Cristofor Columb, din mauzoleul ce i-l făcuse sculptorul spaniol Melido.

Mai multe orașe din Spania cerură onoarea corpului lui Columb, dar Sevilla a fost cea norocoasă. Sierul făcu încă odată drumul peste Ocean, și pe monumentul ridicat, s'a gravat o frază care n'a prea bucurat pe diplomați:

„Când ingrata America s'a deslipit de patria mună, Sevilla a primit oasele sale”.

Așa dar, după această versiune, corpul lui Cristofor Columb este la Sevilla și nu la San Domingo.

Lucru curios însă: la San Domingo se fac preparative să se trimită corpul aceluiaș Cristofor Columb la Panama.

Dar iată o altă versiune.

Când au fost transportate la San Domingo rămășițele pământesti ale descoperitorului Americii, împreună cu ele, s'au transportat și rămășițele fiului său, Diego, care a fost înmormântat împreună cu tatăl său, în aceeaș catedrală.

După revoluție, în 1795, când Spaniolii au transportat la Cuba corpul lui Columb „el gran Almirante”, nu știau de lucrul acesta. Dânsii au găsit un mormânt pe care l'au socotit a lui Columb, l'au luat, și l'au dus la Cuba.

Acum vre-o treizeci de ani, niște lucrători cari lucrau în cripta catedralei din San Domingo, dădură într'o zi peste un mormânt nestiut de nimeni. Lăsară lucrul și anunțară autoritățile, cari se duseră la fața locului. În prezența lor se scoase din mormânt un triplu sicriu, care fu deschis.

Din cele ce găsiră în el, și din epitaf, deduseră că este corpul lui Columb. Primăria din San Domingo și autoritățile din Haiti au convocat pe consuli străini, ca să examineze mormântul, sicriul, inscripția și obiectele găsite.

Fiecare consul a încheiat câte un proces verbal, care a fost depus la arhiva catedralei. Toți au fost de aceeaș părere, adică: „Sicriul acela nu putea să fie decât al marelui navigator”.

Lipsește numai procesul verbal al consulului spaniol.

De ce o fi dispărut?

În timpul acestor constatări, nevasta consulului american, a cerut voie să ia puțină țărână din corpul „aceluia care a dat Spaniei o Lume Nouă”; i s'a dat permisia și dânsa, a pus țărâna într'o sticlă de cristal, care la expoziția din Chicago, a figurat printre reliquiele adevărate sau false dela Cristofor Columb.

În 1892 președintele republicii San Domingo a cerut guvernului american să-i vândă aceea cenușă pe prețul de 100 mii de dolari. Nu știm cum s'a rezolvat acea cerere.

În ori ce chip Spania nu recunoaște pe acel Cristofor Columb din San Domingo; pe de altă parte, San Domingo, protestează și nu recunoaște de autentic pe Cristofor Columb din Sevilla.

Dacă Cristofor Columb este descoperitorul Americii, cine oare va fi descoperitorul lui Cristofor Columb?

I. T. Alian.

Arad, 18 Februarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ridicarea temperaturii.

Prognostic telegrafic: vreme moale. Temperatura la amiazi a fost: + 1.2 C.

A. C. Cuza — în camera română. Primit telegrafic dela corespondentul nostru din Iași știrea, că d. prof. univ. A. C. Cuza a fost ales deputat în colegiul al II-lea la Iași.

Această reușită a dlui prof. Cuza ne face să nădăjduim că porțile parlamentului român cari au fost totdeauna închise — cu excepția dlui Iorga — pentru naționaliști, vor primi de acum înainte cât mai mulți bărbați distinși cari luptă pentru aceleași credințe alături de dnii Iorga și Cuza.

Așteptam știrea despre alegerea dlui Nicolae Iorga, Vasile Cogălniceanu, Zelea-Codreanu, St. Bogdan G. Mil-Demetrescu etc. pentru a ne fi deplină satisfacția și pentru a ne întări încrederea, că vorba lor va avea odată, nu peste mult, influință hotărâtoare în conducerea destinului României.

Poeme indiene. În depărtata Indie, trăește un poet care a cucerit premiul cel mare al literaturii și atenția întregii lumi civilizate, nu cu reclama și nici cu lupte de distrugere a conurentului, ci prin puterea și calitățile divine ale talentului său.

Și azi, când atâția se plâng că indiferența contemporanilor ori stângăcia editorilor face ca pe coperta volumului lor de stihuri să se așeze coșul de două degete, numele lui Rabindranath Tagore, laureatul premiului Nobel, răsună ca un strigăt de biruință a talentului, care cuerește ori unde, ori când și în orice împrejurări sufletul și simțirea omenească.

O culegere din minunatele poeme ale acestui mare poet, intitulată „Lună nouă” este închinată cu tobul copilului și dragostei de mamă. Din acea culegere de poezii face parte și poema de mai jos, atât de duioasă, atât de dulce, de simplă, plină de atât lirism și totuși atât de profund omenească.

„Sfârșitul.

Mamă, pentru mine a sunat ceasul plecării. Mă duc.

Când în singurateca întunecime a palidului asfințit vei întinde brațele spre pătuțul copilului tău, îți voi spune: „Nu-i copilul”. Mamă, eu mă duc.

Mă voiu preface într'o ușoară adiere de vânt și te voiu mângăia și voiu încreți ușurel fața apei, când te vei scâlda și te voiu săruta într'una.

În furtunoasa noapte, când ploaia frământă cu vîietul frunzișul, vei auzi șoaptele mele în patul tău și prin fereastra deschisă risul meu va pătrunde, odată cu fulgerul, în camera ta.

Dacă tu vei sta trează în tăria nopții, gândindu-te la copilul tău, îți voiu cânta dela înălțimea stelelor: „Dormi, măicuță, dormi!”

Pogorându-mă pe razele lunei rătăcitoare, mă voiu furișa în patul tău, și mă voiu oulca pe sânul tău, pe când tu vei dormi.

Mă voiu preface într'un vis și prin deschizătura mică a pupilelor, voiu luneca în adâncimea scumului tău: iar când te vei trezi și speriată vei rpivi împrejur, ca o muscă luminoasă voi sbura scânteind în întunec.

Pe vremea mării sărbători Juya, când copiii de prin împrejurimi, vor veni să joace în jurul casei, mă voi amesteca în sunetul flautului și voi cânta inimei tale toată ziua.

Scumpa mea mătușică va veni cu darurile de Juya și va întreba: „Soră, unde este copilul tău?” Mamă, tu să-i zici dulce: „El este în pupilele ochilor mei, în corpul meu, în sufletul meu”.

Prințul Nicolae al României. Corespondentul nostru din București ne roagă să desmintim știrea, luată după ziarele din Budapesta, că prințisorul Nicolae al României s'ar fi rănit la mână, jucându-se, la Sinaia, cu un revolver. Știrea e din cuvânt în cuvânt născocită, — întocmai așa ca și interviewul cu generalul Coandă. — Curtea princiară e la Cotroceni, iar prințul Nicolae, are alte jucării decât revolvere. Micul prințisor e cum nu s'ar putea

mai bine, și aproape în toate zilele apare sprintenel la patinaj pe ghița de la Cismigiu în București.

In jurul logodnei A. S. R. principesei Elisabeta a României. Cătim în „Seara”: De când cu logodna A. S. R. principesei Elisabeta a României cu moștenitorul Greciei, s'a svonit în public ca o hotărâre definitivă, mulți se interesau despre dota pe care principesa română o va aduce viitorului ei soț.

Despre suma care ar constitui această dotă, s'au șoptit în public, cifre diferite. Chiar prin ziare s'a publicat mai deunăzi că actualul guvern ar prepara un proiect de lege pentru acordarea unei sume de 300 mii lei, ca apanagiu anual, care să constituie dota, principesei noastre.

Știrea astfel cum a fost publicată e greșită.

Nu este vorba, — după câte suntem informați — să se acorde principesei Elisabeta, un apanagiu anual de 300 mii lei, ci pur și simplu suma de 300 mii lei pe care țara ar oferi-o ca un dar primei principese române la căsătoria ei.

Zestrea adevărată a A. S. R. va fi completată de către M. S. regele, care ține să doteze pe cea mai mare fiică a Augustului său nepot, din averea Lui proprie.

De altfel suma de 300 mii lei, pe care guvernul, după cât se afirmă, ar vroi să o dea drept zestre, odată pentru totdeauna, principesei Elisabeta, nu e atât de importantă încât să poată ridica protestarea cuiva.

Grecia a oferit ca zestre fiicei regelui Gheorghe, care s'a căsătorit cu marele duce Constantinovici, suma de 500 mii lei, și Grecia pe acea vreme — mai ales — era foarte săracă. — Cu toate astea nici o protestare nu s'a auzit.

În legătură cu logodna principesei Elisabeta, mai putem da și următoarele amănunte, pe care le posedăm dela o persoană care e în măsură să le cunoască.

Logodna care nu s'a făcut cu ocazia vizitei moștenitorului Greciei, din cauza doliului în care se mai află încă familia regală a Greciei, prin asasinarea regelui George — s'a hotărât totuși definitiv.

Ea va avea loc, la București, în luna lui Aprilie — se spune că în ziua de sf. Gheorghe — când familia regală a Greciei va face o vizită incognito, curților noastre regală și princiară.

Cu acea ocazie logodna se va anunța în mod oficial.

Nunta va urma după o lună — și iarăși se spune că în ziua de sf. Constantin.

Nunta se va face la Atena și Grecii vor să prepare serbări extraordinare.

Suveranii români și întreaga familie princiară vor participa la nuntă.

Naș va fi — după câte se afirmă — împăratul Wilhelm al Germaniei, care va cununa în persoană împreună cu M. S. Regina Elisabeta, pe tinerii căsătoriți.

Regele Greciei va dăruia principesei Elisabeta, frumosul său castel din Tatoi și va da principelui moștenitor titlul de duce de Sparta.

În vederea acestui fericit eveniment în Grecia au început să formeze comitete, din inițiativă publică, cari să acorde tinerei perechi diferite semne de amintire și devotament, conform cu obiceiurile locale.

Cu privire la viitoarea logodnă a principelui George al Greciei cu principesa Elisabeta, „Le Temps” amintește atitudinea hotărâtă a României în decursul celui de al doilea război balcanic și rolul ei determinat în încheierea păcii. Ziarul adaogă că România a rămas credincioasă rolului ce ea și-a dat și este ca o garanție a

păcii semnate sub auspiciile ei faptul că ea își afirmă politica balcanică. „Le Temps” zice: La pragul acestei noi și așa de strălucite perioade a istoriei sale, România își subliniază intențiunile prin căsătoria anunțată. E cu putință și chiar probabil ca să urmeze contracte politice. În orice caz nu e nimeni care să nu știe că temeiul îl formează o comunitate de vederi și aceasta este lucrul cel mai de seamă.

Preot distins cu brâu roșu. Primiim următoarele: Părintele Atanasie Todan din comuna Checia a fost distins de consistorul din Arad cu brâu roșu.

Să mântuim o școală. Primiim următoarea rugare:

Suntem intrați în sezonul când M. On. direcțiunii ale băncilor noastre românești își dau seama despre activitatea desvoltată pe anul 1913; deci încă odată ne luăm voie a le ruga să binevoiască a da ascultare apelului nostru, și a ne ajuta cu ceva în scopul edificării școlii noastre profesionale românești amenințată cu desființare, din cauza mizeriei totale a poporului nostru ajuns la desnădăjduire. Dacă fiecare din băncile noastre ne-ar ajuta fie și numai cu o coroană care s'ar putea colecta între membrii direcțiunii, noi ne-am ajuta mult.

Ne adresăm on. parohii și particularilor cari au primit apelul nostru în acest scop, să binevoiască a ne răspunde ori da ori ba prin retrimiteria apelului.

Ne adresăm în fine pe această cale și ilustrului domn Vasile de Stroescu, și-l rugăm cu tot respectul, în numele tinerelor mlădițe românești să binevoiască a ne întinde un mic ajutor în scopul edificării școlii noastre profesionale.

Până în ziua de azi abia am primit suma de 18 cor. 80 fil. Georocuta la 15 Februarie 1914. (up. Alsószopor Szilagy v. m.) Senatul școlastic gr. cat.

O hotărâre laudabilă. Din Ciclova-română ni se scrie următoarele: În 12 Februarie n. reprezentanța comunei Ciclova-română a ținut ședință, care între alte lucruri petrecute a adus și următoarea hotărâre: Învățătorul N. Căniceanu, pîntr'o frumoasă vorbire face propunere, ca crășmele în Dumineci și sărbători să fie închise dela 6—12 ore a. m. Cu controla acestei legi (dacă va fi întărită și de comitat) să fie împuternicită jandarmeria locală. Oricine va fi găsit în birt în orele oprite, să fie pedepsit cu 5 cor. amendă. Bani strănși din aceste pedepse se pun la fondul cultural, din care se va cumpăra cărți pentru „Biblioteca populară” ce se va înființa. Această propunere a fost primită în întregime cu unanimitate.

Decorarea ministrului român dela Atena. Ni se comunică din București, că ministrul României dela Atena a fost decorat cu marele cordon al ordinului „Medgidia.”

Osămintele lui Leopold al II-lea la Viena. Din inițiativa monarhului Francisc Iosif rămășițele pământești ale lui Leopold al II-lea, cel din urmă mare duce al Toscanei, vor fi înmormântate la Viena în ziua de 28 c.

Afișele electorale. Guvernul francez și-a asigurat o invențiune care îi pune la dispozițiune proprietatea exclusivă a afișajului.

E vorba de un afiș electoral în hârtie gumată, impermeabilă, acoperită în afară de un strat gros de grăsime. Aceste afișe odată puse,

va face imposibilă punerea peste dânsle a altor afișe. Orice altă hârtie, pusă peste acest imperios afiș, alunecă de pe suprafața grasă guvernamentală și astfel afișele cu numele concurenților din opoziție, cad lamentabil pe trotuar.

Tristă soartă pentru candidații opoziției!

A căzut și Dobos... Cel mai de seamă pilot maghiar Dobos István, voind probabil să-l imițeze pe Pegoud, a căzut dela înălțime de 30 m. Aparatul s'a sfărâmat complet, pilotul a scăpat cu contuziuni mai ușoare, dar ulterior dându-și seamă de gravitatea faptului, a leșinat. Ungurii să mângăie că nu e primul caz, nici cel din urmă, când aviatorii lor fac producții de felul acesta.

Propagandă electorală în Aeroplan. Desigur foarte puțini candidați își pot permite să facă propagandă electorală în aeroplan și să se prezinte în sbor înaintea alegătorilor, așa cum a făcut-o aceasta deunăzi Blériot ca cel dintâi, iar ca al doilea, la noi primul **prințul Val. G. Bibescu**, fondatorul Ligei naționale aeriene. Într'adevăr, Sâmbătă după amiază, deci în ajunul alegerilor la colegiul I pentru cameră, prințul Bibescu sbură cu un pasager, dela Băneasa la Ploiești, reședința județului Prahova, unde și-a pus candidatura. În un moment dat, îndrăznețul candidat aviator executând un splendid viraj în spirală, se apropie până la aproape numai 30 m. deasupra centrului orașului, și asvârli în sute de exemplare manifestul său către alegători, în timp ce lumea adunată pe stradă îi făcea ovății. Propaganda aceasta a reușit, căci, a doua zi, prințul V. G. Bibescu a eșit învingător, ales în cameră, cu programul partidului național-liberal.

Curiozități ale vremii și ale oamenilor. În muzeul din Florența a fost adus un clopot care nu are un istoric mai puțin interesant ca un erou.

Bătrânul clopot a petrecut zile grele și furtuoase. În noaptea de 5 April 1498 el a sunat alarma pentru ca florentinii, în frunte cu călugărul Savonarole să plece la asaltul primăriei, ca să le facă de petrecanie stăpânilor comunei.

Dar „Signorii” dela comună își luaseră măsurile și atacul n'a reușit; iar răzvrătiții și-au luat pedeapsa. Dar vorba e că „Signorii” au mers și mai departe, căutând să dea o pedeapsă exemplară și clopotului vinovat, care a sunat alarma, pentru ca să ia pildă și celelalte clopote și în vecii vecilor să nu se mai apuce de asemenea isprăvi.

În acest scop criminalul de clopot a fost adus înaintea unui tribunal nemilos, și judecat cu asprimea cuvenită. Înaltul tribunal l'a condamnat ca să fie purtat prin tot orașul, în căruța condamnaților la moarte și apoi exilat într'o mahala, unde să fie închis într'o pivniță, vreme de unsprezece ani. Bătrânul clopot a suferit cu o eroică hotărâre, toate umilirile, fără să scoată o lacrimă, ori să profereze vreun blestem, ci numai din când în când, câte un țigamăt: „bang! bang!” la o întortochiare de uliță, ori la un hop mai pronunțat.

Iar după ce au petrecut unsprezece ani de închisoare în neagra și pustia pivniță, în care a fost încarcerat, cetățenii Florenței, i-au îngăduit înapoierea în oraș și reintegrarea în toate drepturile de mai înainte.

Femenism serios. Între numeroasele manifestări private și oficiale, prin cari femeile tind să participe, în mod mai evident, la viața economică socială și politică este și aceea privitoare la viața agricolă sau rurală.

De altfel această îndrumare a activității și inteligenței feminine, nu poate fi primită decât cu cea mai mare simpatie, cunoscut fiind că

Un nou magazin de modă în Sibiu!

Rugăm pe toți cei interesați să ne cerceteze. Orice marfă nouă de modă actuală se găsește la noi cu prețuri convenabile. Vizitele nu obligă la cumpărare.

Materii de haină pentru dame,
Dantele și accesorii,
Ciorapi și jupoane.

ANDREE ȘI WACHNER
SIBIU, strada Cisnădiei nr. 15.

Modă pentru bărbați,
Cravate, albături,
Ciorapi scurți, broșele.

A 1434

ponderant pe care-l are în starea economică a unei țări, activitatea feminină îndrumată bine și în conformitate cu însușirile naturale ale spiritului ei prevăzător, vioiu și energetic.

Societatea agricultorilor Franței a și luat inițiativa înființării unei secțiuni de doamne, pe care a pus-o sub președinția contesei de Karau-Bach-Kernezne, foarte cunoscută prin numelele instituțiilor ce a creat pentru femei.

Această secție are de scop să ajute la dezvoltarea instituțiilor agricole de acest gen și în acest scop președinta a și început campanie de propagandă printr'un cielu de conferințe.

Cele dintâi din aceste conferințe vor trata despre prepararea femeii pentru viața de familie, despre mentalitatea femeii și mijloacele de a reforma în bine această mentalitate.

Asasinul lui Fragson — mort. Din Paris se anunță: Pot despre care se știe că și-a împușcat de curând fiul, pe cântărețul Fragson, a murit ieri seară în închisoarea dela Fresnes.

Un hidroaeroplan ia foc în văzduh. Locotenentul de marină Roberti s'a ridicat în 15 Februarie cu un hidroplan în Venetia într'un zbor spre Treportii. În zădărnici de la Sabbioni, motorul aparatului a prins foc. În flăcări aparatul a căzut. În cădere i-a succedat pilotului să sară de pe el în mare.

El a fost în urma urmei salvat.

Procesul Rutenilor e pe sfârșite. Ieri au fost ascultați ultimii martori; sentința se va da încă săptămâna aceasta. Dintre acuzați 31 au fost puși pe picior liber, mai rămân deci 52, cari resemnați își așteaptă pedeapsa. Contele Bobrinsky duce campanie în Petersburg, a luat cuvântul și în dumă, ca Rusia să intervină pe cale diplomatică pentru achitarea inculpaților.

Ofițerii învață limba albaneză. Printr'un ordin al ministrului de război se aduce la cunoștință ofițerilor, că s'a înființat un curs de limba albaneză pe lângă statul major, condus fiind de profesorul Pekmesi originar din Albania. Pe lângă limba albaneză ofițerii vor învăța și geografia țării. Până acum s'au anunțat foarte mulți ofițeri să participe la cursuri.

Sguduitoare dramă la Tripolis. La Tripolis s'a petrecut o dramă extrem de sângeroasă în următoarele împrejurări:

Comerciantul Berri-Kahn, aflând că soția sa întreține relațiuni de dragoste cu un amic al său, a căutat să se răzbune. În acest scop a dat un banchet la care a invitat toate rudele soției în număr de nouă. Berri-Kahn a pus narcotic în mâncare și peste puțin timp toți invitații au adormit. Comerciantul a luat atunci un cutit și a omorât pe toate rudele soției și pe propriii săi copii.

După aceasta a legat pe soția adulteră de un scaun, apoi s'a dus la locuința amantului și omorându-l i-a tăiat capul și l'a adus acasă pentru a-l arăta soției necredincioase.

Sângerosul soț nu s'a mulțumit numai cu atât; a căutat să pună capăt și vieții soției sale. Cu un cutit i-a tăiat mâinile, picioarele, nasul și urechile. Soția a murit în chinurile cele mai îngrozitoare.

Sotul înșelat răsbunându-se astfel, s'a spânzurat.

Accident pe lacul Scutari. Din Roma se anunță, că pe când principele Petru al Muntenegrului se ducea la vânatoare într'o barcă pe lacul dela Scutari, motorul autoscafului a făcut explozie. Prințul și însoțitorii au scăpat înnot.

Cinematograful și poste-restante oprite. Autoritățile au luat dispoziția, ca cinematograful și poste-restante să fie interzise minorilor, respective numai sub controlul părinților să fie permise, deoarece s'a constatat că în cele mai multe cazuri au influență rea asupra morălușii tinerilor până la vârsta de 16 ani. Se mai așteaptă numai deciziunea ministrului.

Iarnă grea în America. Din New-York se anunță, că acolo ninge de o săptămână și e ger grozav. Zăpada e de jumătate metru și nici 70 mii de oameni nu o pot curăți de pe strade. Circulația trenurilor în multe locuri e întreruptă. Câte 10 oameni în fiecare zi mor de frig.

Ofițeri japonezi — arestați. Din Tokio se anunță: Cinci ofițeri de marină, printre cari și un contraamiral au fost arestați, pentru afaceri de corupție.

Literați maghiari cu patentă. Pe repertoriul teatrului comic din Budapesta se află piesa „Lacheii” de Hajó Sándor, despre care susține alt autor dramatic maghiar: Aczél Pál, că ar fi simplul plagiat al uneia din piesele sale, pe care a prezentat-o încă cu doi ani mai înainte teatrului național din Budapesta, fără de a fi fost până acum jucată. Ajungând chestia în forma unui proces de calomnie în fața tribunalului din Budapesta, s'a constatat lap rima desbatere, ore a avut loc Sâmbătă, că pe d. Hajó Sándor îl cheamă cu numele adevărat: Hoffmann, iar pe ilustrul Aczél Pál îl cheamă: Adler. Zău că drept are compatriotul de lege mozaică, care stând în fața statuei lui Széchenyi, a întrebat pe sotul său cicerone, arătând la Szechenyi: Wie hat er frühher geheissen?! Aci nu mai ești sigur în fața celui mai neaș nume maghiar, că nu se ascund la spatele lui niște perciuni.

Averea împăratului Germaniei se ridică la 394 milioane de mărci, care-i aduce un venit anual de 24 milioane de mărci. Împăratul va plăti deci ca impozit de război 4 milioane de mărci. Se zice, că toate capetele încoronate îi vor urma pilda.

x Cele mai frumoase flori naturale se vând în florăria grădinarului artistic **Paurár Sándor**, unde se fac buchete legate cu mult gust artistic. O singură comandă convinge pe oricine. Flori frumoase și ieftine, serviciu conștiincios. Prăvălia de flori naturale e în **Arad, str. Weitzer János Nr. 9.** Florăria și grădina de substraturi e în Micălaca. Telefon Nr. 565. (Pa 1834—3)

x **Cumpărare ocazională extraordinară.** Ofer și atrag atențiunea on. mușterii asupra colorului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei originale se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco.** — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrássy nr. 25.** Telefon pentru oraș și comitat 25. (Fi 1626—20.)

x Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la **Weinberger János în Arad.**

x **Damele își găsesc bucuria** când uitându-se în oglindă își văd fața frumoasă și părul admirabil și mâinile albe ca zăpada. Această bucurie o găsesc însă numai acelea cari întrebuințează numai alifia „Viora”, „Noarin”, „Apa de aur” împreună cu „Regulator”-ul, toate aceste preparate a lui Ivacovici. Damele cari până acum n'au întrebuințat aceste preparate să grăbească a le comanda, deoarece după o singură întrebuințare se vor hotări să nu mai întrebuințeze alte vopsele de păr și alte cosmetice pentru față și pentru mâni decât specialitățile pregătite în farmacia „St. Ioan” a lui **M. Ivacovici din Chichindu-mare (Nagy-Kikinda).**

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmänn** pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmänn, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic!** 100—200 procente economie, 20 fileri, 1 dosă de extract de rum concentrat de Iamaica, sau orice extracte de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se aclude și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil. în mărci postale trimit franco o dosă de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie Antaloczy „Hygiene” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) viz-à-viz de intrarea cafenelei hotelului „Coroana.”** (A. 1415).

Cronica socială.

Frumoase porniri culturale în Hunedoara. Glasul vremii a chemat și pe intelectualii vieții noastre românești din Hunedoara, să se înroleze la acțiunea de desrobire culturală și din munca frământată a trecutului nostru, din paginile colbuite ale vremilor apuse, pagini alcătuite de acei visători, cari au crezut, au îndrăsnit a crede — în viitorul acestui neam viguros — să tragă concluziile potrivite zilelor noastre.

În această frumoasă horă culturală s'au angajat toți ai noștri, cari sunt cuprinși de dragostea cărții românești.

Despărțământul Hunedorii al Asociațiunii, dela înființarea lui (acum 4 ani) și până acum, a dezvoltat o muncă fără reclamă, dar în același timp prielnică și plină de rezultate frumoase.

S'a ținut un lung șir de prelegeri practice, în comunele din jur, iar în centru seratele literare își țin lanțul frumos, arătând — prin variația lor — câștigul cuvenit.

În cele 5 Dumineci consecutive s'au tratat următoarele teme:

Vasile C. Osvadă: Literatura mai nouă (Ogo, Chendi și Iosif).

Maria Dima: Poezii eroice de Alecsandri.
Nicolae Macrea: Vieța și faptele lui Șaguna.

Constantin Dima: Poezia populară.
Dr. Gheorghe Dubleșiu: Începutul literaturii noastre.

Silvia Dubleșiu: Monolog.
Dr. Emil Boeriu: Mihail Eminescu.

Virgil Comșa: Doctrinile române.
Virgil Comșa: Femenismul.

Maria Dima: Replica la „Femenism”.
Gheorghe Raiu (Nădăștia): Credința noastră.
Dr. Ioan Popoviciu: Vasile Alecsandri.

Mărioara Dăncilă (Manereu): monolog și declamări.

Emilia Ciara (Manereu): schițe din „Luceafărul”.

Victor Mușu: „La arme” de Iosif.
Maxim Crăciun, Iuliu Hincia, Nicolae Tin-tea și Dumitru Fleșeriu: Anecdote de Speranță. Pe aceia cari se vor mai înrola la această muncă culturală îi vom remarca într'o proximă cronică.

Notez că materialul anunțat pentru seratele literare viitoare, e foarte frumos și variat, așa, că scopul ce-l urmărim îl vom și ajunge. — M.

*
„Reuniunea meseriașilor români din Mercurea” și-a ținut adunarea generală ordinară în 15 l. c. n.

Din raportul prezentat de birou se constată, că în anul trecut a funcționat în cele mai bune condiții. Are local potrivit în una din salele hotelului Ciuruga, unde la dispoziția membrilor sunt ziare, biliard, bibliotecă etc. În a. tr. a dat mai multe producțiuni și petreceri cari au adus reuniunii frumoase venituri. Societățile anului 1913 au fost încheiate cu câteva sute coroane venituri, care s'a depus la „Casa de păstrare” din loc. În această adunare s'au ales funcționari pe un nou period de 3 ani, între cari Dr. G. Măcelar, președinte, Nic. Simulescu, vice-președinte, M. Scorobet, secretar.

*
A IV-a sezătoare literară-muzicală din Deva ținută Duminecă la 15 Februarie n. După deschiderea ședinței din partea diui **Francisc Hossu-Longin** urmează punctul de forță: conferința dnei **Lucreția C. Nicoară**. Știam de cunoștințele vaste ale dnei Nicoară și în domeniul istoriei, sociologiei și al literaturii universale, astfel o conferință din partea d-sale era de-a dreptul așteptată de noi. Și când d-sa ne-a conferat despre „Femeie și feminism”, a fost competentă și ca femeie și ca versată în materie. Într'un ton, din care transpira apologia femeii, a cărei valoare și dreptă appreciate dna Nicoară par'că o temea de o judecată nedreaptă a bărbaților și într'o românească aleasă dna conferențiară făcând istoricul situației femeii la diferite popoare, a insistat asupra femeii române, și ne-a spus că femeia română este depozitara virtuților matroanelor române.

S'a oprit apoi la chestia emancipării femeii și aici a poentat conferența, căci aci s'a vădit tendința ei frumoasă de a ne spune, că femeia română e la adăpost în fața alor două curente ale emancipării, dintre cari pe cel al sufragetelor dna Nicoară l'a stigmatizat chiar, când cu atribut potrivit l-a numit gălăgios.

A urmat declamația dlui N. Comșulea interpretând cu suflet și graiu potrivit ceea ce a deșpus genial lui Eminescu în Satira a II-a.

În fine d-șoara Ana Savu conștie de arta, ce interpretează, a cântat la violină o serenadă. Simțul muzical al d-sale și desteritatea în manuirea arcului a risipit orice greutate a piesei de compoziție mai grea, iar publicul cu ropot de aplauze a răsplătit acest debut succes, tot așa și acompaniamentul părintelui Curea, celce e maestru nu numai peste acordurile din cor, dar e măiestru și în stăpânirea violinei.

Corul a cântat cu succes „Serenada” lui C. Porumbescu.

Ciclul conferențelor a produs pe lângă alte efecte bune și o intimitate între membrii inteligenței noastre din loc așa, că toți ne-am depărtat cu dorința, ca ele să fie numai întrerupte prin marele concert din 21 Februarie, încolo apoi reluate și continuate.

Mare concert în Deva. Sâmbătă în 21 Februarie c. n. va fi mare manifestație culturală în Deva. În aceea zi aranjează Reuniunea română de cântări din Orăștie și dirigentul acesteia tenorul Ionel Rădulescu un mare concert.

Prestigiul Reuniunii de cântări din Orăștie e bine cunoscut publicului mare românesc și dela frumoasele serbări din toamnă ale Asociațiunii. Prestațiunile tenorului Ionel Rădulescu deasemenea sunt bine cunoscute din turneele ce dânsul le-a aranjat prin Ardeal. Recomandăm tuturor Românilor din apropiere să ia parte la această mare manifestație culturală românească. Jurul Devei rar are ocazie să guste cântecul românesc în chipul ce i se va preda prin piese de coruri, cvartete, duete și soluri de toată arta. Va avea apoi ocazia să vadă și o piesă teatrală de sentiment, predată de unii membrii aleși ai reuniunii de cântări.

Lumea străină din localitate se interesează mult de concertul anunțat, cu atât mai mult se așteaptă interesul și concursul Românilor din jur. Un punct din program și la dans va cânta muzica militară din Orăștie. Coresp.

Bal costumat în Alba-Iulia. Joi în 26 Februarie, *Damele române din Alba-Iulia* vor aranja un mare bal costumat în „Reduța Orășenească”. Pentru dame costumul național e obligator. Va cânta orchestra militară a regimentului 50.

Petrecerea în Tinca. În monotonia cu care ne-am deprins, am avut zilele trecute câteva momente de viață bogată în senzații.

Tinerimea din Tinca a aranjat o frumoasă petrecere la care a luat parte lume multă, dar totuși nu așa cum ne așteptam. Cauza că a împiedecat multe familii să ia parte, a fost înțetarea din viață a dnei Bejan, soția pretorelui din Tinca. În mijlocul celei mai mari animații s'a jucat jocuri românești și străine.

Doamna Fildan din Gurbed ne-a oferit prilejul de a asculta câteva doine la aceasta petrecere așa de românească. Cu acelaș farmec ca și dna Fildan ne-a cântat doine d-șoara Lichi Popescu din Lazuri.

Reprezentatie teatrală în comuna Ighiu. La 12 Februarie n. a avut loc în frunțașă comună Ighiu o frumoasă reprezentațieune teatrală înimțea căreia tinerimea română gr.-cat, din loc a cântat drăguțe cântece, iar două eleve de ale dlui învățător Nicolae Avram au declamat cu mult simț din Coșbuc.

Toată lauda o merită tânărul nostru preot *Alexandru Andrea*, care momentan după instalare a început o bogată activitate, trăind numai pentru binele și înaintarea culturală a neamului românesc; care prin multă oboseală a asistat în fiecare seară la probe în decursul mai multor săptămâni trudindu-se din răspuțeri pentru o splendidă reușită a petrecerii.

Tot părintele Alexandru Andrea a mulțumit publicului participarea în număr atât de frumos la această petrecere, a cărei venit a fost destinat pentru „Reuniunea femeilor române, pentru înfrumsetarea bisericei” și pentru școala gr. cat. a vorbit mai departe pentru înlăturarea separatismului de confesiune ce s'a fost încuibat între Români din această comună, ce a avut loc cu atât mai mult, întrucât au fost de față și conducătorii gr. or.

Tot părintele Alexandru Andrea a făcut toate dispozițiile, ca publicul să se simtă cât de bine.

E o adevărată binecuvântare un astfel de preot într'o comună de atâta însemnătate ca Ighiu.

Correspondent.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 18 Februarie.

Grâu pe Aprilie	cor. 12.10
Grâu pe Maiu	11.99
Grâu pe Octomvrie	10.98
Secară pe Aprilie	9.17
Secară pe Octomvrie	8.59
Ovăs pe Aprilie	7.72
Ovăs pe Octomvrie	7.74
Porumb pe Maiu	6.70

LA LIBRĂRIA „CONCORDIA” ARAD SE AFLĂ DE VÂNZARE:

Guilem Șorban: Piese lirice și jocuri românești pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet cor. 3.—, 4 caiete împreună cor. 10.— + porto conținutul caietului I: Joc românesc, Hora, Cântec fără cuvinte, Caietul II. Joc țărănesc, Vals lin, Pe scrânciot. Caietul III: Variațiuni asupra temei „Zis'a badea c'a veni”, Joc românesc. Jocul fetițelor. Caietul IV. Mazurca, Ardeléana, Melancolie.

Calendar portativ pentru tinerime pe anul școlar 1913—14. Cu portretul și biografia scriitorilor mai de seamă. Prețul 0.24 + 5 fil. porto.

POȘTA REDACTIEI.

L. Raț, Checia. Vre-o 15—20 rânduri. Mai mult nu. Nu ne permite spațiul.

M. C. Nu știm nici noi adresa cerută.

D. Suta, Moclar. N'o știm.

Dragomir Frigurosu, Cluj. O dăm la acest loc:

La mine-i foarte frig
Mi-a 'nghetat ligheanul,
De vreme ce copacii
Se vând cu chilogramul.

Se poate vinde lemnul
Tot cu chilogramul,
Că azi în monarhie
Nu se învârte banul.

Nu se învârte banul
Că l-a 'nghetat osia,
Grozavul ger politic
Ce vine din Rosia.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Un
CANDIDAT DE ADVOCAT
află aplicare momentană la

Dr. DESIDERIU FÜLEPP
advocat

(Fu 1852) **Vajdahunyad.**

„MIELUL”

cassă de împrumut și păstrare în Poiana.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai *Cassei de împrumut și păstrare „MIELUL”, societate pe acțiune* Poiana, în virtutea §-lui 42 al statutelor societății se invită prin aceasta la

l-a adunare generală extraordinară

care se va ținea în Poiana, la 22 Februarie st. n. 1914, la 3 ore d. a. în sala cea mare a hotelului „Șufană”.

Obiectele:

1. Alegerea președintelui pentru această adunare.
2. Alegerea a 3 membri în direcțiune, care le-au fost expirat mandatul în 1912.
3. Propunerile comitetului.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §-lui 16 din statute în senzul căruia la adunare pot participa numai acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până la 21 Februarie st. n. 1914. (Mi 1854)

Poiana, 6 la Februarie 1914.

Comitetul de supraveghere.

„Reuniunea de consum și valorizare, Năsăud”.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducător la „Reuniunea de consum și valorizare a Năsăud”, se publică concurs cu termenul de 10 Martie st. n. 1914.

Salariu anual 1920 cor. și prospecte de îmbunătățire.

Dela reflectanți se recere pe lângă o praxă mai îndelungată în conducerea unei praxii, o cautiune de cel puțin 3000 cor. și cunoștința limbilor: română, maghiară și germană.

Ofertele să se adreseze direcțiunii.

Năsăud, la 16 Februarie 1914.

(Re 1857)

Direcțiunea.

UN COMMIS

inteligent cu deplină desteritate în branșa băcăniei și delicatose cu perfectă cunoștință și a limbilor germane și maghiare se angajează sub condițiuni favorabile la băcănie

N. ONIȚIU, Sibiiu (Nagyszeben)

(O 1849)

Un funcționar de poștă în etate de 38 ani, cu 18 ani de serviciu și cu avere, dorește a se căsători cu o d-șoară sau d-nă frumoasă, să aibe și ceva zestre.

Ofertele să se trimeară sub deviza „BĂDIȚA” poste restante Arad 2.

(1855)

Se caută un scriitor

care se pricepe la mașina de scris cu aplicare momentană sau cu 1 Martie a. c. A se adresa avocatului

Dr. Sebestyén József, Borosjenő

Se 1856)

Vin de Şiria

(com. Arad)

Subscrisul liferez în cantitate de la 50 litre în sus calitatea primă exclusiv vin de deal din anul 1913: alb, schiller ori roşu per hlt. cu. . Cor. 60.— Comandele să se trimită la adresa **Savu Şevici, funcţ. Arad, str. Orczy 23.**

Komáromy Sándorné
atelier de corsete

Murâş-Oşorhalu (Marosvásárhely)
str. Szentgyörgy nr. 6, etaj.

(Lângă hotelul Méder). Cel mai cunoscut atelier. Numeroase scrisori de recunoştinţă precum şi experienţele câştigate în decurs de 15 ani dovedesc croiul modern al corsetelor executate în atelierul meu. Corsete parisiene şi mare asortiment de îndreptătoare. Reparatari se primesc. Sală specială pentru încercare. Comenzile din provincie se exec. prompt — şi conştiţios. —

(Ko 586—30)

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboască dar Administraţiei noastre îi poate fi de mare folos. — Administraţia noastră roagă pe toţi ceice târguiesc şi comandă din articolele anunţate în foaia noastră, să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

Dr. med. ESCHKER

chirurg şi medic pentru femei

Timişoara-Elisabetin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut nrul 24.

Ordinează dela 8—10
şi „ 2—4

Laborator-Röntgen. — Analiză microscopică. E 1566

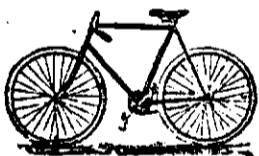
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-ut. 18 sz.

Recomandă în atenţia publicului din loc şi provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde prin este comande şi reparări de lucruri ce aparţin în branşe precum maşini de cusut, de scris, biciclete şi gramofone, etc. — Utensiliile acestor maşini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede şi prompt.

Ho 1221

IN INTERESUL NUMAI AL BARBAŢILOR.

Specialităţii de preservative de gumă şi băscă de peşte veritabile franceze şi americane. Recomandate de că- „FATIME” şi „SEMIRAMIS” cele tre medici „FATIME” şi „SEMIRAMIS” mai fine, mai subţiri şi mai sigure fabricaţii. Scutite prin lege, aceste preservative se află de vânzare exclusiv numai la firma mea. — Preţurile: 12 buc. în pachete originale cor. 4—, 8—, 10— şi 12—.

Capot american (scart) 12 buc. cor. 0—, 25 buc. cor. 8—
Băscă de peşte 12 buc. fine . . . . . cor. 4—10
Noa plusultra . . . . . 12—16

COLECŢIE DE MUSTRE.

Preservative p. femei „Pessarum oclusivum” K. 3—8
Bandage cu coardă de oţel verit. engleze . . . . . 7—10
Cu pelotă pneumatică sistem Keleti, brev. ces. şi reg. . . . . 12—
Suspensor, a . . . . . 1—2-40
Legătorie p. femei a . . . . . 5—11
Legătoare p. oănteca, a . . . . . 16—24
Clorapi de g. nă, a . . . . . 3—12
Irigator comp. ect. a . . . . . 5—9
NOŪTATE! „Auto vaginal Spray”, cel mai sigur preservativ pentru femei. . . . . 15—

Expedarea se face în mod discret. Catalog ilustrat gratis şi franco.
KELETI J. Fabrică de articole de guma şi pentru îngrijirea bolnavilor.
BUDAPEST, IV, Koronaherczeg-utca 17 szám.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curăţirea şi înfrumuseţarea pielii.

Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbinţali, sgrăbunţe şi alte necurăţenii de piele. Crema aceasta zina se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 cor.

„IANER” pudră. E non plus ultra pudră. Bună la baluri, saloane şi de salnie (oios, care acopere încreţiturile şi e cu totul nestricăcioasă în culorile: roză, albă şi cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER” săpun. 1 bucată 60 aleri.

„IANER” pastă pentru dinţi. 1 doză 1 cor.

„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dinţii scorburoşi şi gingiile bureţoşi, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor 1.60, jum. sticlă 80 fl.

„IANER” esenţă pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreaşei şi contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fl.

„IANER” pomadă pentru creşterea părului. — 1 teglă 2 coroane.

„IANER” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur şi cărunt. Nereuşita colorii e eschisă. La comande să se noteze că părul încărunţit în ce culoare să se vâpsească (negru, brunet). Un carton 4 coroane.

„IANER” apă, care face părul blond,

Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl. suriu, părul blond roşu, chiar şi brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.

Discretă şi zilnică expediţie cu poştă. — Telefon 476

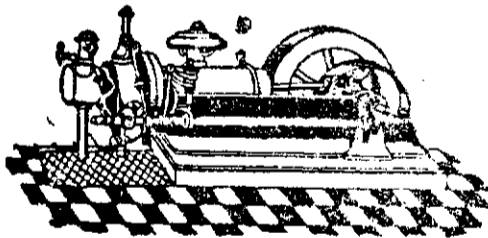
Pentru înconjurarea contrafacilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieşite din farmacia sa ca valoare şi se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 72.

Körber József és T-sa

LUGOJ, strada T. m. şorit n-rul 28.
(Casa proprie)

Lăcătuşeri, atelier pentru repararea maşinilor, instalatori de spăduete. Atelier pentru repararea pompelor, a maşinilor cu benzina, motoare, maşini cu aburi şi maşini agricole.

Lămpă autogenă cu cea mai deplină garanţă Atelier special. Turnătorie de fer şi oţel.
TELEFON 184.

Cea mai bună carte bisericească!

CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduală serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul şi a tipicului bisericesc. Aranjat de învăţătorul **George Bujigan**. Aceasta carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creştină. Cu peste 450 pagini. Preţul unui exemplar broşat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

Librăria „CONCORDIA” (Tribuna), ARAD, strada Deák-Ferenc nrul 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne

Intreprindere de firez-motor

„Hunyadi”

Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanenţă lemne foarte bune uscate şi creparte, transportate acasă în saci plumbuiţi. 100 kigr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini şi vagoane cu preţuri foarte ieftine. — La dorinţă mergem acasă şi ne angajăm pentru tălatură lemnelor cu firez motor. — Principiul nostru este serviciu prompt şi conştiţios. — Scânduri întrebuintate, de diferite grosimi, bune, se vând cu preţuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Bătăturile,

scortocenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 și dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francă 1 coreană 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „GORDANÁ” în Győr.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	82	62
Rizling	86	64
Rosu de Minis	110	100
Carbenet	115	

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	50
Rizling	52
Siller	54

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

NOUȚATE!

NOUȚATE!

Cremă de VIORELE

franceză, pentru față are efect nelăcom

După afirmațiile chimiștilor renumiți acesta e cel mai bun și mai nevătmător mijloc cosmetic pentru față. Întrebuințând această cremă de viorele franceză, atât tinerii cât vârstnicii capătă o față de-o frumusețe extraordinară, după o întrebuințare de 2-3 ori pielea feței se învioră, se catifelează și primește o culoare albă trandafieră, dispar încrețiturile, sbârciturile, pistrițele (alunețele), petele și orice fel de sgrăbură. CREMA de VIORELE franceză nu numai înfrumusețează fața, ci o și conservă și o scutește împotriva influențelor vremii, soarelui și a vântului. Crema de viorele franceză se poate întrebuința și ziua, pentru că pielea o absoarbe curând și nu solipește de ea, iar după întrebuințare nu mai e necesar a întrebuința și după.

O pregătește și se poate comanda cu poșta dela **IVAGSKOVICS M. farmacia „Szent-János” NAGYKIKINDA.** Un borcan Comandă de 6 borcane expediarea se face franco. Tot acolo se poate comanda și preparatul „NOARIN” a lui Ivagkovics care este cel mai excelent și mai neasteticos vopsitor pentru păr care în decurs de 10 minute dă părului culoare castanie închisă sau neagră, așa, că nici chiar cei din apropiere nu pot observa vopsirea, nu murdărește și menține culoarea luni de zile. — Prețul unei sticle 3 cor. Să ne păzim de imitații și falsificații! Căci vinde mai departe fabricantul meu, acela capătă 1 tetet cu 8 coreane 40 flilor și îl trimite franco.

DR. JULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse, masaj vibrațio-electric.

Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi. În urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

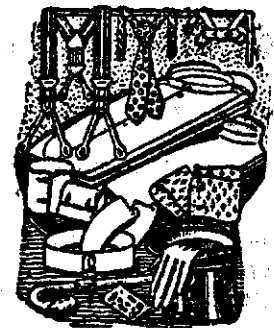
Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante **plășeri?**

Unde se pot afla nou-tățile cele mai moderne și plășeri pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitatea cea mai bună? **En-tout-cas**

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

blănării, boauri și manșoane,

pentru cari se dau garanță.

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante cămeși pentru bărbați, în culori și albe, pantaloni albi (ismene) ciorapi p. bărbați, batiste p. buzunar, cămeși și pantaloni tricot, bretele, cravate, mănuși împletite și de piele, bastoane, butoni p. cămeși, gulere și manșete, cu prețuri foarte ieftine, de vânzare la: (Si 1526)

Gustav Schmidt,

fabricant de plășeri și magazin de modă p. bărbați.

Sibiin (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunturi în ziarul nostru, vă rugăm

a vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o această cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bune serviți, firmele respective având nevoie de recomandarea noastră. În caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMANUL”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

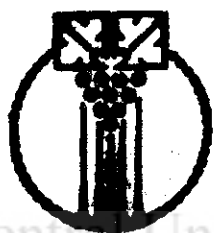
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tălat și mașini de vărsat clișeele, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone. — Reprezentantul în Ungaria de sud a mașinelor de scris „ROYAL”.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de plătire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6—10 ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețurent gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

ROG! !! **ROG!** !! ROG!

să nu neglijați a cere prețurentul ieftinei, și bunei fabrice de obiecte pentru biserică a firmei.

VRANIGI și TAUSCH auritori.

Neuplanta (Ujvidék), str. Dunărei nr. 15.
la „Crucea de aur”.

(Va 1634)

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și totfelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învalue cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

Sa 572

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mier.

BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, oane pentru olei, lăck ori petrolou, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și franco.

CEASURI PENTRU BISERICI.

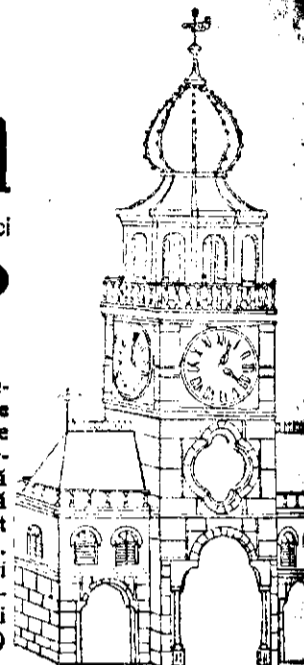
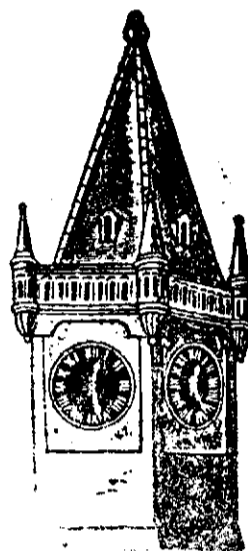
Szántó Gyula

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD

Damjanich utca 30 ez.

OFERĂ ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurent la dorință se trimite gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Deschidere de prăvălie nouă.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în ARAD.

Piața Libărtăți (Szabadság-ter) nr. 3.

un bogat asortat **MAGAZIN**

de haine pentru bărbați, femei și copii

Mare asortiment de pardesiuri moderne p. dame, raglane engleze, costumuri engleze, talii moderne, jupoane moderne, halaturi, etc. etc. Prețuri ieftine, etc.

Principiul de care sunt călăuzit e să dau fiecăruia prilejul să cumpere pe bani puțini marfă bună și ieftină. Rog să vă convingeți. Rugând binevoitorul l: sprijin al on. public, sunt cu stimă

(Sa 1537)

SAMU M.